

Horváth Ferenc, Molnár Csaba, Papp Mónika, Szegleti Zsófia, Vig Ákos, Zimmermann Zita (2024): A Csókás-völgy Erdőrezervátum öreg tölgyesének országosan egységes alapfelmérése, 2023. Kutatási jelentés, HUN-REN ÖK, Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót

Teljes hivatkozás: Horváth Ferenc, Molnár Csaba, Papp Mónika, Szegleti Zsófia, Vig Ákos, Zimmermann Zita (2024): A Csókás-völgy Erdőrezervátum öreg tölgyesének országosan egységes alapfelmérése, 2023. Kutatási jelentés 1.2, HUN-REN ÖK, Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót, 23 old.

Rövid hivatkozás: Horváth és mtsai (2024)

Első szerző: Horváth Ferenc

Év: 2024

Összefoglalás:

A völgy déli, délnyugati kitettségű meredek oldalában sarj eredetű, idős, régen felhagyott elegyes tölgyes zóna húzódik, amely a völgy aljánál szurdokerdővel határos, a tető és a gerinc felé pedig sajmeggyes bokorerdővel mozaikol, lejtősztyep és sziklagyp tisztásokkal. Erős környezeti grádiensek jellemzik a területet, részben a domborzat és mezoklíma, részben a termőhely/talaj meredeksége, sziklássága, sekélysége és kitettsége, valamint az erózió, felhalmozódás szempontjából.

A fokozatosan elpusztuló és kidőlő öreg tölgyek helyét leginkább magas kőris, barkóca berkenye, mezei juhar, húsos som, helyenként pedig gyertyán vagy bükk fiatal korosztályai veszik át. Uralkodó fafaj még mindig a molyhos tölgy, de azt nem különítettük el), azonban kocsánytalan tölgyek és hibridjeik is előfordulnak a zónában, továbbá olasz tölgy, amelyeket a molyhos tölgyektől nem különítettük el.

A tölgyek pusztulása és a lécek betöltődése folyamatosnak látszik, azonban a fafajok szintenkénti gyakorisági profilja (5. táblázat) azt mutatja, hogy az újulati és cserjeszintben a fafajok újulata ténylegesen is kevesebb, mint a D5-10cm átmérőjű fiatal fák sűrűsége. Pedig ennél jóval magasabb sűrűségeknek kellene lennie a negatív exponenciális eloszlás-modell várakozásai szerint. A fafajok

összesített sűrűsége az újulati szintben csak 110 hajtás/ha, a magas cserje szintben 157 hajtás/ha. Ennél még a D5-10cm tartományban is magasabb a fiatal fák sűrűsége: 187 tő/ha. Úgy tűnik, mintha a jelenlegi vadnyomás jelentősen magasabb lenne – következésképpen a jelenlegi felújulási potenciál sokkal elnyomottabb, mint néhány évtizeddel ezelőtt lehetett, amikor a kidőlő tölgyek helyébe elegyfajok kezdtek betöltődni.

Az öreg tölgyek pusztulásának okát nem tudjuk. Ebben nagy szerepet játszhat a tölgyek sarj eredete és az abból fakadó tőkorhadás, kidőlés. Az egész oldal rendkívül kitett a nap sugárzásának, a talaj többnyire igen sekély, ezért az aszályos időszakokban, ill. nyáron a talaj gyorsan kiszárad, a növényzet hamar kiszül. Ennek ellenére a betöltődött elegyfajok és a húsos somok egészségesek.

A Csókás-völgy magterületének északias kitettséggű oldalaiban, ill. a völgy magasabb részein öreg bükkösök, üde állományok is találhatóak, amelyeket érdemes volna egy újabb alapfelmérési projekt keretében felmérni. Erre a jelen projekt keretében nem volt lehetőség.

A jelen alapfelmérésből jól látszik egy folyamatban lévő fajokcsere, ill. faj diverzifikálódás, amely több kérdést is felvet. Például: 1) milyen ütemben pusztulnak tovább az öreg tölgyek? 2) milyen mértékben tudják az újabban betöltődött elegyfajok a helyüket átvenni? 3) milyen mértékben képes a húsos som uralkodóvá válni? 4) milyen mértékben érinti a kőrispusztulás az állományt? ... de még számos további kérdés vethető fel. Ezekre a további alapfelmérések eredményei alapján várhatunk válaszokat – a hosszú távú kutatások lényege és hasznossága éppen ebben rejlik.

biodiverzitás: magasabb rendű növények

élőhely: erdőssztyepek

élőhely: fényben gazdag tölgyesek

élőhely: sziklás erdők

erdődinamika, lékdinamika, szukcesszió

erdőökológia: vadhatás, vadrágás

erdőszerkezet: cserjeszint

erdőszerkezet: faállomány

erdőszerkezet: gyepszint

erdőszerkezet: újulat

holtfa

módszertan: felmérés, monitorozás

Megjegyzések:

A kutatási jelentés nyilvános, szabadon letölthető (lásd a csatolt fájlt).

Lelőhely: ER Archívum - digitális

Típus: kutatási jelentés, jegyzőkönyv, digitális adat

Erdőrezervátumok: [Csókás-völgy Erdőrezervátum](#) Csatolt dokumentum: [Horváth és társai országos](#)

Horváth Ferenc

Katalógusbavétel időpontja: 2024-01-24